

**Oświadczenie złożone
przez senatora Władysława Ortyła
na 23. posiedzeniu Senatu
w dniu 13 grudnia 2012 r.**

Oświadczenie skierowane do prezesa Rady Ministrów Donalda Tuska

Szanowny Panie Premierze!

Zgodnie z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPC) z dnia 2 października 2012 r. Polska musi zapłacić odszkodowania dziesięciorgu polskim rodzicom opiekującym się chorymi dziećmi za to, że ZUS odebrał im wcześniej przyznane emerytury i pozbawił środków do życia. W dziesięciu wyrokach ETPC potwierdził to, co raz już orzekł, w wyroku z 2009 r., w sprawie wcześniejszych emerytur przysługujących pracownikom opiekującym się dziećmi wymagającymi stałej opieki (tzw. EWK). W wyroku ETPC zarzucono polskim władzom naruszenie art. 1 protokołu nr 1 do konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności. Zgodnie z tym przepisem każda osoba ma prawo do poszanowania swego mienia i nikogo nie można pozbawić własności, chyba że przemawia za tym interes publiczny. Trybunał uznał, że decyzje ZUS o cofnięciu prawa do wcześniejszej emerytury, podtrzymane następnie przez polskie sądy, były naruszeniem prawa do własności w rozumieniu art. 1 protokołu nr 1 do konwencji. Z tego powodu ETPC zasądził na rzecz skarżących rodziców od 8 tysięcy do 12 tysięcy euro odszkodowania.

Wyroki te są spójne z dotychczasową linią orzeczniczą ETPC. Podobnych rozstrzygnięć można się spodziewać w odniesieniu do pozostałych skarg w tej sprawie, których w trybunale jest już sto trzydzieści. Łącznie z tytułu przegranych dziesięciu spraw Polska ma wypłacić skarżącym 104 tysiące euro jako zadośćuczynienie plus zwrot kosztów postępowania. W związku z tym kieruję do Pana Premiera następujące pytania.

1. Czy Polskę będzie stać na wypłatę odszkodowań i kosztów postępowania przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka?

2. Na jakim etapie realizacji wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka jest obecnie rząd polski?

3. Czy rząd planuje stworzyć skuteczne mechanizmy instytucjonalne, które będą pełnić funkcję informacyjno-edukacyjną w stosunku do podmiotów, których dotyczy dane orzeczenie ETPC? W związku z niniejszą sprawą ZUS powinien być żywo zainteresowany przede wszystkim rozpowszechnianiem wśród swoich urzędników standardów konstytucyjnych i strasburskich dotyczących dobrej administracji.

4. Czy planuje się wyeliminowanie przyczyn naruszających te standardy?

Z poważaniem
Władysław Ortył